

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Orion College Noord Beijerlandstraat

Juryrapport

Excellente scholen

2016-2018

Plaats: Amsterdam

Sector: Voortgezet Speciaal Onderwijs

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer rapport

2. Beoordeling algemene onderwijskwaliteit

3. Beoordeling excellentieprofiel jury

4. Bijlage

4.1 Procedure traject Excellente Scholen

4.2 Zelfevaluatie Onderwijskwaliteit

1. Leeswijzer rapport

In het eerste deel van dit rapport beschrijft de inspectie haar bevindingen met betrekking tot de onderwijskwaliteit van de school. De focus in het juryrapport ligt op de beoordeling van het excellentieprofiel op een aantal onderdelen.

In het tweede deel van het rapport wordt het excellentieprofiel in onderdelen weergegeven zoals de school dit heeft beschreven in het aanmeldformulier – de tekst is integraal overgenomen. Vervolgens geeft de jury haar bevindingen op het betreffende onderdeel van het excellentieprofiel. Het juryrapport eindigt met de conclusie van de jury, waarin is opgenomen of de school het predicaat Excellente School toekomt.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de volgende onderdelen:

- excellentieprofiel van de school
- aanpak
- resultaten van het excellentieprofiel
- evaluatie en borging
- ontwikkeling
- externe gerichtheid
- duurzaamheid

In de bijlage treft u de zelfevaluatie van de school met betrekking tot de onderwijskwaliteit. Deze zelfevaluatie heeft de school aangeleverd in het aanmeldformulier – dit zijn de woorden van de school. De inspectie heeft deze zelfevaluatie tezamen met andere bronnen gebruikt in haar onderzoek naar de onderwijskwaliteit.

In de bijlage wordt ook de procedure rondom het traject Excellente Scholen toegelicht.

2. Beoordeling onderwijskwaliteit inspectie

Orion College Noord Beijerlandstraat heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2016. Voorwaarde voor het predicaat Excellente School is dat een school kwalitatief goed onderwijs biedt. Voorafgaand aan de beoordeling door de jury wordt daarom de onderwijskwaliteit onderzocht door de inspectie. De inspectie onderzoekt de onderwijskwaliteit op basis van gegevens die bij de inspectie bekend zijn én op basis van de door de school aangeleverde informatie.

De inspectie heeft een onderzoek uitgevoerd naar de onderwijskwaliteit bij de deelnemende scholen. Wanneer de inspectie onvoldoende of geen recente informatie had om een uitspraak te kunnen doen over de kwaliteit van het onderwijs van een school, werd een verificatieonderzoek uitgevoerd. De verificatieonderzoeken verschillen wat betreft inhoud en omvang. Het kan gaan om een gesprek met de directie, maar ook om een uitvoerig onderzoek.

Gedurende het onderzoek en/of het verificatiebezoek zijn er door de inspectie geen contra-indicaties gevonden voor deelname van de betreffende school aan het traject Excellente Scholen 2016.

3. Beoordeling excellentieprofiel jury

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Voortgezet Speciaal Onderwijs
Naam school	Orion College Noord Beijerlandstraat
Brin nummer	21EN-0
Naam contactpersoon	Mevr. Margo van Els
Telefoonnummer	0206362487
Emailadres	m.vanels@orion.nl
Bestuur	Stichting Orion

Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

De onderbouwing die de school bij de aanmelding als kandidaat Excellente School 2016 gaf, luidt als volgt.

“Orion College Noord Beijerlandstraat (OCNB) is een school voor voortgezet speciaal onderwijs (vso) voor leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring op grond van een lage cognitie, of die door bijkomende problematiek op een laag niveau functioneren, zeer moeilijk lerende kinderen (zml), voorheen cluster 3. De leerlingen stromen na een transitieperiode, waarbij via stages steeds meer werkervaring wordt opgedaan, op de leeftijd van 18-20 uit naar activiteitsgerichte dagbesteding of arbeidsmatige dagbesteding. Dit betreft 75% van de leerlingpopulatie. Daarnaast is er een kleine groep leerlingen die doorstroomt naar ervaringsgerichte dagbesteding of juist naar begeleid werk. Om onze leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op de maatschappij maakt OCNB gebruik van verschillende ict-hulpmiddelen.

OCNB is trots op wat wij met deze doelgroep leerlingen bereiken om ze voor te bereiden op de toekomst waarin ict een steeds belangrijkere rol vervult. Ict is ondersteunend aan het leerproces van onze leerlingen, ook voor de laag functionerende leerlingen. Het draagt bij aan het zelfvertrouwen van de leerlingen. Ze kunnen door de inzet van ict-hulpmiddelen makkelijker zelfstandig aan de slag, zowel in de dagbesteding als bij betaalde arbeid. Het draagt bij aan het eigenaarschap van hun eigen leerproces. Daarnaast wordt samenwerken, samen leren en saamhorigheid gestimuleerd. Ook onze leerlingen kunnen in de toekomst beter meekomen in de ict-ontwikkelingen doordat wij bijdragen aan de ict-vaardigheid van de leerlingen. Met het inzetten van ict-middelen sluiten wij aan bij de belevingswereld en interesse van onze leerlingen. Wij streven ernaar bij de leerlingen eigenaarschap te ontwikkelen door met behulp van ict gezamenlijk te reflecteren en door feedback te geven en te ontvangen.

OCNB wil aan de buitenwereld laten zien en met de buitenwereld delen hoe ict voor deze specifieke doelgroep op alle niveaus kan worden ingezet om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen.

In november 2014 heeft de school meegedaan aan een pilotbezoek van de inspectie, waarin de school is beoordeeld aan de hand van de kwaliteitskaarten in de vorm van negen portretten. De inspecteur gaf aan ervan onder de indruk te zijn hoe de leerlingen

zelfstandig konden inspelen op hun onderwijsbehoeften met behulp van de ict-middelen.”

Excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en relevant excellentieprofiel

Toelichting excellentieprofiel

“Het gebruik van ict als 21e-eeuwse vaardigheid is in het onderwijs inmiddels breed geaccepteerd. De betekenis van ict voor de organisatie en uitvoering van onderwijs groeit gestaag. De inzet van ict is een strategische keuze geweest.

OCNB ziet zichzelf als excellente cluster 3-school waar ict wordt ingezet als hulpmiddel ter verbetering van de onderwijskwaliteit en het welbevinden van onze leerlingen. Het bevorderen van het creatief denken, zelfregulatie, samenwerken, communiceren, mediawijsheid en ict-basisvaardigheden zijn vaardigheden die wij met dit project ontwikkelen.

Rekenonderwijs

OCNB werkt met de digitale leeromgeving Cloudwise; daarin staan de CED-zml-leerlijnen uitgewerkt met lesbeschrijvingen, lesopdrachten en instructiefilmpjes. De komende maanden wordt het programma Einstein rekenen ingevoerd. Daarnaast zijn er instructiefilmpjes ontwikkeld bij de leerlijn analoog en digitaal klokkijken. De iCoaches coachen de collega's op het gebied van het inzetten van deze programma's. Het digitaal lesmateriaal wordt gedifferentieerd aangeboden in de groep volgens het GIP- en ADI-lesmodel.

Gymnastiekonderwijs

Door een combinatie te maken met ict-onderwijs in de gymnastiekles, stimuleren wij onze leerlingen inzicht te krijgen in het eigen leerproces.

Van de leerlijnen voor het bewegingsonderwijs is een aantal vaardigheden in video's uitgewerkt. Zodra een leerling deze tweemaal goed weet te voltooien, mag hij zijn niveau in een leerlingvolgsysteem op het digibord aanpassen. Dit geeft de leerling meer inzicht in de eigen vorderingen. Zie de link naar Leraar24.

<https://www.leraar24.nl/video/5696/ict-combinatie-van-taal-en-bewegen#tab=0>

Horeca en zorg en welzijn

Bij horeca en zorg en welzijn wordt meer en meer gewerkt met instructiefilmpjes. Aan de hand van visuele instructie kunnen leerlingen opdrachten uitvoeren. Leerlingen die extra uitleg nodig hebben krijgen die, terwijl de anderen zelfstandig aan het werk zijn. Het doel is leerlingen zelfstandig te maken en vertrouwen te geven. De mogelijkheid om op ieder moment de instructie terug zien, biedt de leerling de kans om op maat en zelfstandig de geboden leerstof te herhalen. Aan het eind van de les reflecteren de leerlingen samen met de docent op de les. Zie de link horeca:

<https://www.youtube.com/watch?v=r1o3QpKj4I4> en de link zorg en welzijn:

<https://www.youtube.com/watch?v=KlpOroQmCww>.

Taal

Taal en lezen zijn voor zml-leerlingen erg lastig. Uitbreiding van de woordenschat en taalbegrip hebben dagelijks aandacht en zijn verweven in het hele onderwijs. Het gaat bij communiceren om het effectief en efficiënt overbrengen en ontvangen van een boodschap. Het kunnen omgaan met verschillende communicatiemiddelen (teksten, beelden) en het hanteren van verschillende strategieën.

Binnen het excellentieprofiel is taal als rode draad verweven in het onderwijsproces.

Voor het extra inoefenen van nieuwe woorden wordt Omnidu ingezet. De Bee-Bot ondersteunt bij het oefenen van letters en het maken van woorden.

Zelfregulering

Bij zelfregulering gaat het om het kunnen realiseren van doelgericht en passend gedrag. Binnen de leergebiedoverstijgende vakken als leren leren, en leren

functioneren in sociale situaties komt dit aan de orde.

Mediawijsheid

Onze leerlingen vormen een kwetsbare groep. Ouders zijn niet altijd in staat hun kind te begeleiden op het gebied van mediawijsheid. In ons onderwijsaanbod is het vak mediawijsheid opgenomen. Respectvol met elkaar omgaan en online pesten zijn bijvoorbeeld terugkerende thema's. Link:

https://docs.google.com/presentation/d/1Brc8xuV7r5MSbUpD134RJzBGjFVmoNwHRh_n9IspFoM/edit#slide=id.g3bba4a7dc_027.”

Waarom is er gekozen voor dit excellentieprofiel

“De school heeft voor dit profiel gekozen, omdat wij geloven dat wij met de mogelijkheden van digitaal onderwijs de motivatie en het eigenaarschap van onze leerlingen voor het leren verhogen. En hiermee ook de kwaliteit van ons onderwijs. Wij zijn continu op zoek naar mogelijkheden om onze leerlingen goed uitgerust en voorbereid de toekomst tegemoet te laten treden. Een toekomst waarvan we weten dan wel verwachten dat technologie en het gebruik van ict-middelen een steeds grotere rol zullen vervullen.

Na twee jaar intensief werken aan deze innovatie in ons onderwijs kunnen we de eerste vruchten plukken.

De leerlingen zijn ict-vaardiger.

Steeds meer leerlingen kunnen zelfstandig met de ict-hulpmiddelen aan de slag bij de eerder genoemde vakgebieden, met als gevolg dat de leerkrachten meer tijd beschikbaar hebben voor de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Leerlingen werken aan het geven van feedback, waardoor het geven en ontvangen van feedback een steeds grotere rol in ons onderwijsproces vervult.

Leerlingen reflecteren op eigen handelen, waarbij het eigenaarschap van de leerling in zijn onderwijsloopbaan een steeds grotere rol vervult.

Leerlingen ondersteunen elkaar in hun leerproces en werken steeds effectiever samen.

Leerlingen zijn intrinsiek gemotiveerd in het werken met de ict-middelen; ze vragen er zelf naar.

De leerkrachten zijn zich meer bewust van de meerwaarde van het inzetten van ict-middelen ter ondersteuning van het onderwijsleerproces.

De leerkrachten hebben meer inzicht in het feit dat de technologische ontwikkelingen ook voor onze populatie leerlingen van toepassing zijn en daarmee ondersteunend kunnen zijn aan de beperkingen waar onze leerlingen mee te maken hebben.

De teamleden zijn zich ervan bewust dat onze samenleving onder invloed van technologische ontwikkelingen steeds sneller verandert. Dat heeft zijn weerslag op de dagelijkse praktijk van de leerling.

In het curriculum van de school wordt aandacht aan mediawijsheid besteed, om de leerlingen met een verstandelijke beperking te leren omgaan met social media en het internet.

Het curriculum is weggezet in een elektronische leeromgeving (COOL); deze is ingericht door de teamleden.

We zien dat het innovatietraject werkt en willen dit verder uitbouwen, ervoor zorgen dat we blijven in de nieuwe ontwikkelingen die er zijn en nog zullen komen.

Daarnaast willen we het gebruik van ict verder uitbreiden naar andere vakgebieden.”

De beoogde doelen van het excellentieprofiel

“Het onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen is pas de laatste jaren geworden tot een echte vorm van onderwijs. Door een veranderd maatschappelijk paradigma waarbij inclusie van mensen met een beperking voorop staat, ligt de focus niet langer op het tekort, maar juist op wat de leerlingen wél kunnen. Ook op onze school gaan we uit van de mogelijkheden van de leerlingen en is het van belang dat wij hen klaarstomen voor

deelname aan de maatschappij, waarbij ict een steeds grotere rol inneemt en waar bij een goed gebruik inclusie ook eenvoudiger wordt.

OCNB heeft daarom de volgende doelen voor het excellentieprofiel voor ogen.

- De leerlingen kunnen op onze school zelfstandig met ict-hulpmiddelen werken bij de verschillende vakgebieden.
- De leerlingen op onze school krijgen instructie aan de hand van beeldmateriaal (instructiefilmpjes), waarna zij onder begeleiding van de leerkracht zelfstandig aan de slag kunnen.
- De leerlingen op onze school kunnen door zelfregulering feedback geven en reflecteren op hun eigen leerproces door het gebruik van beeldmateriaal (filmpjes). Motivatie, zelfstandigheid en het leerproces staan hierbij centraal. De leerlingen worden hierdoor eigenaar van hun eigen leerproces. Hierdoor presteren zij beter op de leerstofgebiedoverstijgende vakken als leren leren en leren taken uitvoeren.
- De leerlingen op onze school kunnen omgaan met verschillende communicatiemiddelen en hanteren hierbij verschillende strategieën (tekst en beelden).
- De leerlingen zullen beter in staat zijn maatschappelijk te integreren als ze vaardig zijn met ict.
- De school wil zich profileren als school van de toekomst, mede omdat door de Wet passend onderwijs steeds meer leerlingen in het regulier onderwijs zullen blijven. Door ons als excellente school neer te zetten, maken we onszelf in het onderwijsveld onmisbaar. Behalve voor onze eigen populatie willen we ook als onderdeel van het Orion Expertisecentrum kennis kunnen delen met de reguliere scholen. Tot slot de leerlingen zo goed mogelijk voorbereiden op een passende plek in de maatschappij waarin zij zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren, met de technieken en middelen van de 21e eeuw.”

De (pedagogische en/of onderwijskundige) visie van de school met betrekking tot het excellentieprofiel
“Visie van de school

Optimaal leren en een maximale ontwikkeling bereiken naar eigen vermogen kan alleen in een veilige leeromgeving, met een duidelijke structuur en afspraken. Wij gaan respectvol met elkaar om.

Door het analyseren van data en monitoren van onze leerlingen bekijken wij hoe de prestaties verder kunnen worden verbeterd. De leerling met zijn of haar mogelijkheden en onderwijs- en zorgbehoefte staat daarbij centraal. Wij voorzien in deze behoeften door middel van onderwijsarrangementen.

Door praktisch onderwijs willen wij de leerlingen zo goed mogelijk voorbereiden op deelname aan de maatschappij.

Door scholing van het onderwijspersoneel willen wij onze expertise vergroten en ook borgen. Wij investeren actief in een goede samenwerking met de ouders en externe partijen.

Visie van de school met betrekking tot het excellentieprofiel

Onze visie is het maximale halen uit de leerling in een veilige leeromgeving met duidelijke structuur en afspraken. Door het inzetten van de ict-hulpmiddelen creëren wij voor de leerlingen een leeromgeving waar het onderwijs wordt afgestemd op de individuele onderwijs- en zorgbehoefte. Wij werken aan een zo zelfstandig mogelijk functioneren in de maatschappij; daarbij zijn digitale middelen onmisbaar. Voor de toekomst voorzien wij dat ze nog veel belangrijker zullen worden. Door het inzetten van de digitale middelen creëren wij niet alleen meer keuzemogelijkheden voor de leerlingen, maar ook een grotere mate van zelfstandigheid. Verder zijn succeservaringen van wezenlijk belang voor onze leerlingen, die zo vaak moeten ervaren dat ze met leren en in sociaal opzicht achterblijven bij hun leeftijdgenoten.”

Doelgroep

“De leerlingen van OCNB zijn zeer moeilijk lerende leerlingen (zml). Onze school kent een vrij brede populatie wat betreft het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Er zijn leerlingen met een IQ van rond de 40 en een sociaal-emotioneel ontwikkelingsniveau van een 4-jarige, tot leerlingen met een IQ van rond de 80 en een sociaal-emotioneel niveau van functioneren van een 12-jarige. Daarnaast zijn er leerlingen met syndromen of stoornissen, zoals Syndroom van Down, autisme en ADHD. De leerlingen kennen verschillende ondersteuningsbehoeften, bijvoorbeeld gericht op extra leertijd, gedragsinstructies en ondersteuning met materialen, stickers, picto's en plaatjes. De school heeft op dit moment ook een groep leerlingen in huis met ernstige meervoudige problematiek door naast een verstandelijke beperking ook een stoornis in het autistisch spectrum. Vanwege deze stoornis en hun daaruit voortvloeiende structuurbehoefte zijn deze leerlingen goed te ondersteunen met de digitale middelen. De school kent door haar brede populatie een grote diversiteit aan ondersteuningsbehoeften en uitstroomperspectieven, zoals ervaringsgerichte en activiteit- en arbeidsgerichte dagbesteding en beschut werken. Tezamen vormen zij de doelgroep voor het excellentieprofiel.”

Bevindingen jury op de helderheid en relevantie excellentieprofiel

Het Orion College Noord Beijerlandstraat heeft de aanvraag om in aanmerking te komen voor het predicaat Excellente School weloverwogen gedaan. In de overweging is ervoor gekozen om een jaar te wachten, zodat de gemaakte keuze een beter draagvlak heeft ontwikkeld en er meer ervaring is opgedaan. Het is in de gesprekken met de directie en een (Orion-) bovenschoolse begeleidster van de iCoaches merkbaar dat er op alle gebieden duidelijke keuzes worden gemaakt, waarbij de teamleden een belangrijke rol vervullen en zij ook merkbaar invloed hebben op de uitwerking van de plannen en de keuzes voor de toekomst. De betrokkenheid van de teamleden en de aandacht voor hun eigenaarschap bleken uit de gesprekken en de manier waarop bijvoorbeeld de samenvoeging van de twee afdelingen in goed overleg heeft plaatsgevonden.

Het Orion College Noord Beijerlandstraat heeft ict ingezet als hulpmiddel ter verbetering van de onderwijskwaliteit en het welbevinden van de leerlingen. In de visie van de school speelt veiligheid een belangrijke rol. Mede door de inzet van ict kunnen de leerlingen succeservaringen opdoen, wat hun zelfbeeld versterkt en een stimulans biedt aan de zelfredzaamheid. De school ziet de inzet van ict als een hulpmiddel bij het stimuleren van de leerlingen maar ook nadrukkelijk als voorbereiding op een toekomstig bestaan, waarin het gebruik van ict een steeds grotere plaats inneemt. Daarmee bevordert de aandacht voor ict op school ook de zelfredzaamheid in een gedigitaliseerde maatschappij, waarin ze na school terecht komen.

Binnen het schoolteam bestaat draagvlak voor het excellentieprofiel, dat gevuld is met het aanleren van ict-vaardigheden en het gebruikmaken van de ict-mogelijkheden. Twee teamleiders zijn opgeleid tot iCoach en vervullen deze functie binnen de school. Zij vormen de voortrekkers en aanjagers van de introductie en het benutten van de ict-faciliteiten. De ontwikkeling van het excellentieprofiel is voortdurend onderwerp van overleg binnen het team. Daarin komt ook aan bod welke richting het team aan de ontwikkeling ervan wil geven en of dat nog past binnen de kaders van de opdracht die de school heeft te vervullen voor haar leerlingen.

De school stelt zich een hoge ambitie ten aanzien van haar excellentieprofiel, maar weet de gestelde doelen herkenbaar en zichtbaar in het handelen om te zetten en laat

de jury in de praktijksituaties zien wat er met haar aanpak kan worden bereikt. De inzet van ict is toegepast bij een beperkt aantal vakken met de bedoeling dit verder uit te bouwen in de loop van de jaren. Daarmee is nu het excellentieprofiel doorgevoerd tot het groepsniveau in de schoolorganisatie. Het maakt daarmee integraal deel uit van het dagelijks handelen binnen de school.

De ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen zijn erg verschillend en dat vraagt van de leerkrachten en leerlingen om met creatieve oplossingen te komen, zodat iedereen voldoende ruimte krijgt in tijd en aanpak om goede resultaten te bereiken. Het gebruik van ict-hulpmiddelen geeft dan vele mogelijkheden. In het oog springende voorbeelden zijn het differentiëren op verschillende niveaus bij het aanbieden van de leerstof, in de verwerking en bij de evaluatie. Bij het bezoeken van de groepen herkent de jury de verschillende differentiatieniveaus in de werkvormen en instructie. Een speciale plaats heeft ict bij het veelvuldig herhalen van de instructie en het inoefenen van de leerstof. Een belangrijke behoefte bij deze leerlingen, waarbij het gebruik van ict goed tot zijn recht komt. Het gekozen profiel sluit duidelijk aan bij een behoefte in de school en heeft een meerwaarde die overdraagbaar is naar collega-scholen.

De school heeft in het aanmeldingsformulier de doelstellingen van het excellentieprofiel opgesomd. Daarbij onderscheidt de school zeven doelen. Deze doelstellingen zijn niet allemaal 'smart' geformuleerd, wat de evaluatie van het excellentieprofiel bemoeilijkt.

Aanpak

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

De aanpak

"In het zml-onderwijs zijn er weinig tot geen methoden. Leerkrachten zijn continu op zoek naar materialen en middelen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren; leidend hierbij zijn de zml-leerlijnen van het CED.

Wij pakken dit traject op een lerende manier aan. Dit houdt in dat leren van en met elkaar tussen teamleden gestimuleerd, ondersteund en gefaciliteerd wordt. OCNB pakt de ontwikkeling in dit excellentieprofiel aan door leerkrachten en leerlingen te coachen. Middels coaching en begeleiding door geschoolde iCoaches worden de leerkrachten ondersteund in het toepassen van de beschikbare ict-middelen in de onderwijsprogramma's. De school heeft twee leerkrachten die opgeleid zijn tot iCoach.

Ict is een speerpunt van onze stichting. Wij nemen deel aan het project Leraar van de toekomst, waarbij de leerkrachten gecoacht worden in het maken van instructiefilmpjes. Dit is een gesubsidieerd project. Wij beogen met dit project dat leerlingen kunnen werken met instructiefilmpjes. De tijd die de docenten hierdoor overhouden, kan worden besteed aan de zorgleerlingen.

Collegiale consultatie leerkrachten

Er wordt collegiale consultatie voor leerkrachten op het gebied van ict ingezet, waarbij de iCoaches een begeleidende rol vervullen. Hierbij staan de principes van de lerende organisatie centraal. De iCoaches stimuleren de leerkrachten om elkaar op te zoeken bij ict-vraagstukken en gebruik te maken van elkaars expertise. Hierbij zijn klassenconsultaties, uitgevoerd door de iCoaches, een vast onderdeel in het programma naar excellentie.

Integratie ict in het onderwijsprogramma

Voor het effectief inzetten van ict heeft de docent op drie terreinen kennis nodig: ict-kennis, didactische kennis en vakinhoudelijke kennis. Ondersteuning door opgeleide iCoaches is daarom gewenst. Door de leerkrachten collegiale consultaties uit te laten

voeren wordt de kennis op het gebied van ict vergroot. Dan is het vervolgens zaak om de kennis van ict te integreren in het onderwijs (naar didactiek en vakinhoudelijke kennis) en over te brengen naar de leerlingen. Het is de leerkracht die de leerlingen motiveert en stimuleert ict-hulpmiddelen toe te passen en hen successenervaringen laat opdoen. Nu gebeurt dat al binnen de eerdergenoemde vakgebieden. Door dit verder uit te breiden, zal ict steeds meer als vanzelfsprekend hulpmiddel gezien worden binnen het onderwijs.

Betrokkenheid ouders

Binnen het secundaire proces (onderwijsorganisatie) wordt ict ingezet als middel dat ervoor zorgt dat scholen de informatie hebben om processen efficiënter in te richten en de transparantie te verbeteren voor ouders en samenleving.

OCNB betreft de ouders bij dit innovatietraject; wij zien ouders als educatieve partners. Om de betrokkenheid van ouders te vergroten en hen te informeren, worden er een aantal keren per schooljaar koffieochtenden en ouderavonden georganiseerd. Hierbij geven wij de ouders de gelegenheid om zelf te ervaren hoe de ondersteuning van ict bijdraagt aan het onderwijs door mee te doen aan een les. In dialoog met de ouders wordt gekeken hoe zij hun kind hierbij kunnen ondersteunen.”

Het doorwerken van het excellentieprofiel in de dagelijkse onderwijspraktijk

“Horeca en zorg en welzijn

De horeca- en zorg en welzijndocent werken voor de instructie van de praktijkopleidingen met korte filmpjes waarin allerlei vaardigheden, methoden en technieken worden gepresenteerd. Zo kan via het beeld worden aangeleerd hoe groente gewassen moet worden, maar ook hoe je brunoise snijdt en bij zorg en welzijn hoe je een bed opmaakt of een rolstoel schoonmaakt. Het verder ontwikkelen van een gehele leermethodiek op film gaat door.

Rekenonderwijs

Het rekenonderwijs wordt in bijna alle groepen gedifferentieerd gegeven met inzet van digitale leermiddelen. Verder wordt gewerkt aan extra inzet voor coaching aan leerkrachten om dit meer in te zetten. Belangrijk voor onze leerlingen is uiteindelijk dat het onderwijs zo praktisch mogelijk wordt aangeboden. Dus ook rekenen (geld-rekenen, maar ook meten, wegen en het omgaan met tijd) is met name belangrijk in zijn toepassingen. Daarbij valt te denken aan gymnastiek, zorg en welzijn (schoonmaak).”

Bevindingen jury op de aanpak

De jury bezoekt de school al heel vroeg in het schooljaar waardoor er in sommige praktijksituaties nog even moet worden geïmproviseerd, met name in de samenstelling van de groepen. De jury heeft wel de indruk dat er een reëel beeld van de werkelijkheid wordt gegeven, gezien de openheid waarmee men daarover spreekt en de reacties van de leerlingen, die weten van de aanpassing maar er geen toonbare hinder van ondervinden.

Bijkomend is het feit dat twee locaties die van oorsprong een verschillende type leerling hadden, dit jaar zijn samengevoegd binnen één gebouw. Een bijzondere prestatie van team en directie om zo snel weer één team te vormen.

Realisatie van het excellentieprofiel acht de schoolleiding een verantwoordelijkheid van de individuele leerkrachten. Daarin worden zij ondersteund en gefaciliteerd.

Ondersteuning vindt plaats door twee iCoaches die speciaal voor deze taak zijn geschoold. Zij voeren klassenconsultaties uit. Daarnaast kiest de school ook nadrukkelijk voor collegiale consultatie als ondersteuningsinstrument. Hiermee beoogt de schoolleiding kennis op het gebied van ict te vergroten.

Het is de leerkracht, die de leerlingen motiveert en stimuleert ict-hulpmiddelen toe te passen en hen door de inzet van deze middelen succeservaringen op te laten doen en

de vaardigheden te geven in het omgaan met de apparatuur. Dat gebeurt al bij een beperkt aantal vakken. Door dit verder uit te breiden, zal ict steeds meer als vanzelfsprekend hulpmiddel gezien worden binnen het op de school gerealiseerde onderwijs.

Bij het team is er sprake van een breed draagvlak voor het inzetten van ict in het onderwijs ook en juist voor de doelgroep van de school.

Mede gestimuleerd door het schoolbestuur dat inzet van het ict als speerpunt van het bestuursbeleid heeft gemaakt, is de school aan de slag gegaan met het bedenken van toepassingsmogelijkheden voor de doelgroep van de school. Daarbij speelt de gedachte een belangrijke rol ict in te zetten als hulpmiddel. Juist waar de herhaling als belangrijk didactisch principe voor de doelgroep bij uitstek de aanpak vormt die tot succes leidt. Daarnaast heeft de school zich gerealiseerd dat voor het vervullen van betekenisvol burgerschap men in toenemende mate afhankelijk is van de vaardigheden om met ict-apparaten om te gaan en geschoold te zijn in mediawijsheid.

Voorals het gaat om houvast in de leerstof die de leerlingen nodig hebben, biedt de iPad uitkomst. De leerkracht hoeft daarvoor niet altijd geconsulteerd te worden. De leerling kan zaken zelf opzoeken. Daarmee ontstaat ruimte voor de leerkracht om ondersteuning te bieden waar dat echt noodzakelijk is. Met dat eerste bevordert de school de zelfstandigheid van leerlingen en doorbreekt ze de leerkrachtafhankelijkheid.

De aanpak van het excellentieprofiel draagt aantoonbaar bij aan de ontwikkeling van het onderwijs en van de school.

Zo is het gebruik van het hulpmiddel ict geen alleenstaand initiatief maar een onontkoombaar onderdeel geworden van het totale handelen in de school.

Typend voor de degelijke afweging van activiteiten is bijvoorbeeld dat er wel veel computers zijn in de school, maar er niet voor wordt gekozen om iedere leerling zomaar een computer of tablet te geven. Zo wordt samenwerken op één tablet gestimuleerd en dit geeft ook de mogelijkheid om uit te lokken dat leerlingen elkaar helpen. Wat bij de klassenbezoeken ook voor de ogen van de juryleden op een heel natuurlijke manier gebeurde.

In de gymnastiekles wordt de computer ingezet om de vorderingen van de leerlingen bij te houden, maar er wordt ook op speelse manier taalvorming ingebracht door loopopdrachten te combineren met taalraadsels. De leerlingen zijn gedwongen om hier samen te werken en de jury heeft gezien dat leerlingen elkaar aanmoedigen en helpen. Ook bij de andere oefening, een evenwichtsoefening, ondersteunen leerlingen elkaar zonder dat de leerkracht daarom hoeft te vragen.

In de lessen zag de jury dat de ict-hulpmiddelen efficiënt worden ingezet en de leerlingen er als van zelfsprekend mee werken en met name opvallend veel samenwerken. Onderdelen als het stellen van persoonlijke doelen en reflectie werden goed zichtbaar. De rol van de leerkracht blijft van cruciaal belang (geduld, empathie en doorzettingsvermogen zijn belangrijke kwaliteiten in deze). Het gebruik van de vele differentiatiemogelijkheden valt direct op, evenals de opbouw van de les waar bijvoorbeeld bij het begin van de les direct wordt aangegeven wat de leerlingen gaan leren en ook aan de leerlingen wordt gevraagd wat zij er zelf van verwachten en welke voorkennis er is.

De kookles, in een goed geoutilleerd kooklokaal, stelt weer heel andere eisen aan samenwerking en het tablet. Bij de reflectie en evaluatie van de les over de bereiding van de sinaasappelflensjes wordt op zeer handige en doelmatige manier gebruik gemaakt van het digibord. Daar blijkt dat op de vraag van de jury of die evaluatie versneld kan plaatsvinden er geen enkel bezwaar is en deze direct wordt uitgevoerd. Leerlingen en leerkrachten genieten van de les en zijn zichtbaar trots op hun resultaat.

Het Orion College Noord Beijerlandstraat heeft met haar excellentieprofiel een stevige ambitie neergezet waarbij schijnbare tegenstrijdigheden in bijvoorbeeld 'ict bevordert samenwerking tussen de leerlingen' door praktische invulling zijn omgezet naar winstpunten.

Vanuit de visie van de school dat samenwerken en het ontwikkelen van respect voor elkaar van groot belang zijn om later een goede plek in de maatschappij te verwerven, worden veel situaties in de school benut om de leerlingen ervaring te laten opdoen en ervan te leren. Het project tutorlezen, waarin oudere leerlingen verantwoordelijkheden krijgen voor jongere leerlingen, breidde zich uit naar andere schoolsituaties. Zo houden oudere leerlingen onder supervisie van leraren toezicht op het plein.

Er is veel aandacht voor de individuele ontwikkeling in het lastige proces om deze leerlingen mee te laten beslissen in hun eigen ontwikkeling en eigenaarschap. Toch wordt door het consequent toepassen van reflectie op het eigen handelen de leerling voorbereid op het maken van keuzes voor de toekomst.

Het is moeilijk om de ouders te betrekken bij de school. Toch houdt de school vast aan haar visie dat het belangrijk is om de ontwikkeling van een kind gezamenlijk te stimuleren. Door het organiseren van bijeenkomsten en door instructiefilmpjes op het internet kunnen leerlingen aan hun ouders laten zien wat zij die dag hebben geleerd.

Resultaten

De school bereikt de resultaten zoals beschreven in het excellentieprofiel.

Realisering beoogde doelstellingen

“Door ict in te zetten op een manier die aansluit bij de didactiek, kunnen leerlingen beter tot leren komen. De afgelopen twee jaar zijn de volgende resultaten behaald.

- De leerlingen kunnen op onze school zelfstandig met ict-hulpmiddelen werken bij de verschillende vakgebieden. De laag functionerende leerlingen en de leerlingen uit de onderbouw kunnen zelfstandig met ict-hulpmiddelen aan de slag. De leerkracht legt het werk klaar, de leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt en voeren de opdracht op de juiste wijze uit. Dit gebeurt onder supervisie van de leerkracht, maar deze observeert ook dat de leerlingen veelal zelfstandig aan de slag gaan.
- De leerlingen op onze school krijgen instructie aan de hand van beeldmateriaal (instructiefilmpjes), waarna zij onder begeleiding van de leerkracht zelfstandig aan de slag kunnen. Dit doel is gerealiseerd, met name in de vakgebieden horeca, en zorg en welzijn. In de komende jaren zullen wij dit doel breder trekken naar de andere vakgebieden.
- De leerlingen op onze school kunnen door zelfregulering feedback geven en reflecteren op hun eigen leerproces door het gebruik van beeldmateriaal (filmpjes). Motivatie, zelfstandigheid en het leerproces staan hierbij centraal. De leerlingen worden hierdoor eigenaar van hun eigen leerproces. De meeste leerlingen zijn in staat, ook zonder beeldmateriaal, te reflecteren op zichzelf en elkaar feedback te geven op het leerproces. Na twee jaar kunnen wij spreken van succes. Door het gebruik van ict zijn leerlingen beter in staat te reflecteren op het eigen handelen. Dit is wat de leerkrachten bij verschillende vakgebieden observeren.
- De leerlingen op onze school kunnen omgaan met verschillende communicatiemiddelen en hanteren hierbij verschillende strategieën (tekst en beelden). De leerlingen zijn in staat om te gaan met verschillende communicatiemiddelen (radio, tv, telefoon, iPad, computer) en hanteren verschillende aangeleerde strategieën. Door lessen in mediawijsheid worden hen de vaardigheden bijgebracht.”

Bevindingen jury op de resultaten van het excellentieprofiel

Tijdens het bezoek aan de klassen springt een aantal van de doelstellingen direct in het oog. De leerlingen en leerkrachten gaan in een zeer ontspannen sfeer met elkaar om. De school is nog maar net van start na de zomervakantie en het samenvoegen van twee afdelingen in één gebouw is nauwelijks merkbaar; alles ziet er keurig uit en de leerlingen weten al precies waar ze aan toe zijn. Voor deze leerlingen van onmiskenbaar belang om goed te kunnen functioneren.

De school geeft in het aanmeldingsformulier aan welke effecten inmiddels met de toepassing van het excellentieprofiel zijn bereikt. Hierbij baseert de school zich op de gesprekken binnen het team die over de voortgang van de ontwikkeling van het excellentieprofiel worden gevoerd. In dat opzicht geeft de jury de school in overweging na te denken over de wijze waarop de resultaten op het gebied van de doelstellingen van het excellentieprofiel op een meer valide en betrouwbare manier vastgesteld kunnen worden. Daarvoor lijkt in de eerste plaats nodig de geformuleerde profieldoelstellingen op een meer concrete en evalueerbare manier te formuleren en de normen die de school hierbij wil hanteren vast te stellen.

De manier van werken met de ict-apparatuur lijkt voldoende geïntegreerd in de dagelijkse gang van zaken, zodat de effecten van het excellentieprofiel blijvend aanwezig zullen zijn, ook bij veranderde omstandigheden.

Evaluatie en borging

De school evalueert en borgt op basis van haar systeem voor kwaliteitszorg de aanpak en de resultaten van het excellentieprofiel.

Wijze van evalueren excellentieprofiel

“De evaluatie van het excellentieprofiel is een continu proces. Het vormt een prioriteit bij de samenstelling van het curriculum.

De bovengenoemde acties bij de borging worden in teamvergaderingen besproken. Er worden nieuwe leerdoelen opgesteld. Verder volgen er in het schoolverslag en jaarverslag 2016/2017 concrete doelen aan de hand van de evaluaties.”

Effect van de evaluatie

“Het effect van de evaluatie is dat het team de meerwaarde ervaart van de inzet van ict-middelen voor de kwaliteit van ons onderwijs en bereid/gemotiveerd is om een bijdrage hieraan te leveren. Men erkent dat onze leerlingen bij het vergaren van hun kennis een beroep moeten kunnen doen op meerdere zintuigen, bijvoorbeeld via instructies op de iPad. Het is wetenschappelijk aangetoond dat de meeste van onze leerlingen gebaat zijn bij visuele instructie en daardoor tot betere resultaten komen. Daarnaast is het veel eenvoudiger geworden om een instructie nog eens te herhalen. Leerlingen kunnen daardoor meer op hun eigen niveau werken. De evaluatie toont nogmaals aan dat de motivatie van leerlingen in het leren toeneemt door het gebruik van ict-leermiddelen.”

Borging resultaten excellentieprofiel

“Zelfstandigheid betekent de mate waarin het kind zichzelf autonoom en onafhankelijk van anderen voelt bij het uitvoeren van dagelijkse verrichtingen bij het wonen, werken, de vrijetijdsbesteding en maatschappelijke participatie, en deze 'op eigen kracht' en met zelfvertrouwen kan uitvoeren.

De opbrengsten van ict(-innovatie) zijn een vast onderdeel in het curriculum van de school. Waar we nu bezig zijn met ict-ontwikkeling bij de vakken rekenen, gymnastiek, horeca en schoonmaak (met bij ieder vak specifieke methodes en inhoud), zal dit in de toekomst ook voor de overige vakken gelden. Daarnaast zullen ook ict-middelen steeds

meer een vast onderdeel worden van de te gebruiken leermiddelen. De iPad zal in de toekomst net zo gewoon worden als tot voor kort het potlood en het schrift waren. De verantwoordelijkheid voor het borgen ligt bij het managementteam (MT) en de iCoaches. Tijdens de teamvergaderingen, klassenobservaties, flitsbezoeken en studiedagen vormt het profiel het centrale punt van aandacht. De doelen en de ervaringen worden gedeeld en waar nodig vindt bijstelling plaats. Professionalisering en coaching van de teamleden zal elke week tijdens het werkoverleg aan de orde komen.

In het schoolplan, jaarplan en ondersteuningsplan wordt het werken volgens het ict-profiel beschreven. In de groeps- en individuele ontwikkelingsperspectiefplannen staan specifieke verwijzingen naar het werken met de ict-middelen en in de klassenroosters staat het werken met ict-middelen vermeld.

Tot slot is de evaluatie van het innovatieproject belangrijk om de kwaliteit van het aanbod te blijven garanderen of bij te stellen.

Onderzoek naar de effectiviteit van ict binnen onderwijs

Om de effectiviteit van de integratie van ict binnen ons onderwijs wetenschappelijk te onderzoeken, zal er gestreefd worden naar een samenwerking met een universiteit. Wij zullen hiervoor de Universiteit van Amsterdam (UvA) als partner benaderen. Op dit moment doet deze al onderzoek naar het schoolklimaat op verschillende scholen binnen de stichting. Het is de bedoeling dat onderzoek OCNB inzicht geeft in de opbrengsten op verschillende aspecten van integratie van ict binnen het onderwijs. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de leerresultaten, motivatie en zelfstandigheid van de leerling. Zodoende kunnen wij het ict-onderwijs verder uitbouwen en aanpassen. Door het inzetten van ict-hulpmiddelen prikkelen wij de motivatie van de leerlingen en wordt het onderwijs betekenisvoller. Door deze inspiratie wordt het leren geactiveerd en verwachten wij betere leerresultaten.”

Bevindingen jury evaluatie en borging van de resultaten

Binnen het kwaliteitszorgbeleid vormt het excellentieprofiel een belangrijk aandachtspunt. Tijdens de teamvergaderingen, klassenobservaties, flitsbezoeken en studiedagen vormt het profiel het centrale punt van aandacht. De doelen en de ervaringen worden gedeeld en waar nodig vindt bijstelling plaats.

De gezamenlijke ontwikkeling van een kijkwijzer heeft ertoe geleid dat het team op structurele wijze naar de resultaten van de leerlingen en het eigen handelen is gaan kijken. De toepassing van het ADI-model en de klassenconsultaties leiden tot een kritisch professionele houding naar elkaar en maakt de stap naar de ingezette projecten zoals de intensieve toepassing van ict natuurlijk. Er wordt in het wekelijkse werkoverleg en in het overleg tussen iCoach en leerkracht voortdurend de vinger aan de pols gehouden of de ondersteuning bijdraagt aan verbetering van de resultaten. Ook binnen de maandelijkse rapportagegesprekken tussen schoolleiding en bestuur worden de voortgang en de resultaten van het project besproken. De stichting Orion heeft het gebruik van ict-hulpmiddelen als speerpunt in haar jaarplannen opgenomen.

Op vele manieren is er sprake van het afleggen van verantwoording over het functioneren van de school inclusief het excellentieprofiel en de effecten daarvan voor de leerlingen en het personeel. Het team is op de hoogte van deze informatie. Mede hierdoor leeft er binnen school een sterk gevoelde onderlinge binding en verantwoordelijkheid voor het functioneren van de school.

Binnen de evaluatie is er aandacht voor zaken die goed gaan en zaken die aanpassing behoeven. Hierover spreekt het team regelmatig en de schoolleiding legt dit vast in schoolbeleidsdocumenten.

Integreren en opnemen in de dagelijkse gang van zaken zijn belangrijk elementen in de borging van verworvenheden van het excellentieprofiel voor zover het tot nu toe is

ontwikkeld.

Ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school heeft concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

Plannen voor verdere ontwikkeling

- Blijven inspireren, motiveren, ondersteunen en faciliteren van de leerkrachten om door te zetten. Verder het sturen en stimuleren van het samen leren.
- Aanschaffen van digitale middelen voor de leerkrachten waar zij direct over kunnen beschikken en er minder gedeeld hoeft te worden.
- Met het oog op de nieuwe collega's zullen wij inzetten op het extra coachen van leerkrachten en stimuleren/faciliteren van collegiale consultatie. In de toekomst zullen wij dit uitbreiden door collegiale consultaties te plannen.
- Verder het organiseren van werkbijeenkomsten om leerkrachten te professionaliseren. Twee leerkrachten in het team zijn reeds begonnen met het onderling coachen en begeleiden van de leerlingen.
- Het meten van de opbrengsten. Sinds twee jaar werkt Orion samen met de UvA. Naast een monitoring van het leer- en leefklimaat binnen de scholen wordt ook gewerkt aan een instrument om de opbrengsten van het ict-onderwijs te meten.
- Kennisdelen met andere scholen binnen en buiten de stichting met een vergelijkbare populatie.
- Kennis delen met ketenpartners als Cordaan en Pantar, maar ook met stagebedrijven.
- Per groep aanschaf van meer middelen, zoals iPads, camera's en digitale leerprogramma's.
- Het vrijmaken van collega's en iCoaches om zich verder te professionaliseren.
- Wij gaan voor een continue professionele ontwikkeling, waarbij we van goed naar steeds beter onderwijs willen komen en blijven.
- Hoe meer je de mogelijkheden ontdekt, des te effectiever kun je dit inzetten."

Bevindingen jury concrete plannen ontwikkeling excellentieprofiel

De ontwikkeling van het excellentieprofiel is voortdurend onderwerp van overleg binnen het team. Daarin komt ook aan bod welke richting het team aan de ontwikkeling wil geven en of deze nog past binnen de kaders van de opdracht die de school heeft te vervullen voor haar leerlingen.

De school en het bestuur nemen veel initiatieven om hun expertise uit te breiden. De school heeft een belangrijke voortrekkersrol in dit proces. De directie is bescheiden, maar de bovenschoolse coördinator van de iCoaches gaf duidelijk aan dat het Orion College daarin wel degelijk een belangrijke voortrekkersrol vervult binnen de eigen stichting en ook in het landelijk overleg.

In dat bredere overleg op bestuurs- en landelijk niveau vindt ook een vergelijking plaats ten aanzien van de vorderingen van de projecten en de toetsing. Het is een inspiratiebron om nieuwe onderwerpen aan te pakken.

Er zijn duidelijke plannen voor de verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel. Deze komen tot stand op basis van overleg binnen het team, dat zich vertaalt in concrete stappen vastgelegd in de jaarplanning en jaaragenda. De ontwikkeling is erop gericht de verworvenheden te borgen en stappen te zetten in het verbreden van de inzet van de ict-apparatuur naar andere vakken. Daarvoor zal nodig zijn dat meer instructiefilmpjes worden opgenomen. De daarvoor aangevraagde subsidie in het kader van het project Leerlab is inmiddels toegekend. De verdere ontwikkeling is hiervan overigens niet afhankelijk.

Een belangrijk ontwikkelpunt is het nader gestalte geven aan de samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, onder andere op het gebied van de ontwikkeling van een instrument voor het meten van de opbrengsten van het ict-onderwijs.

Interne en externe gerichtheid.

Het excellentieprofiel van de school wordt (zowel intern) als extern erkend.

Wijze van (interne en) externe erkenning

“Interne erkenning betekent dat het ict-profiel pervasief is voor de gehele school. In alle lagen van de organisatie is het doorgedrongen en door alle medewerkers wordt ermee gewerkt.

Zo wordt nu al aangegeven wanneer welke klas met de iPads mag werken. Voor de toekomst is het streven dat elke leerlingen een eigen iPad heeft.

Externe erkenning van het excellentieprofiel is er door het bestuur en collega-scholen in de stichting en de ouders.

Door voorlichting te geven op bijvoorbeeld onze toeleverende scholen aan zowel teams als ouders van toekomstige leerlingen vergroten wij de bekendheid omtrent onze expertise op ict-terrein.”

(Interne en) externe kennisdeling

“Stichting Orion heeft een expertisecentrum geformeerd. Het expertisecentrum wordt in het kader van passend onderwijs ingezet om met externen (met name regulier onderwijs) kennis te delen.

Op den duur zou onze ict-expertise er ook toe kunnen bijdragen dat leerlingen in het praktijkonderwijs via remediëring op de eigen school kunnen blijven.”

Bevindingen jury (interne en) externe gerichtheid

De externe gerichtheid is op de school aanwezig. Interne erkenning is er van leerlingen en ouders in voldoende mate. Ook het bestuur onderschrijft het beleid van de school in hoge mate. Het bestuur beschouwt de school op het terrein van verantwoorde inzet van digitale middelen als een voortrekker.

Het bestuur zet aan tot verbreiding van de initiatieven in de andere Orionscholen door in de beleidsplannen deze ontwikkelingen een belangrijke plaats te geven en maandelijks te evalueren en initiatieven te stimuleren en te faciliteren. De andere scholen van Orion volgen de ontwikkelingen.

Ook buiten het bestuursverband onderhoudt de school contacten met scholen in het land die zich profileren op het gebied van inzet van ict-apparatuur, onder andere met de school De Brug in Rotterdam. Ook op dit niveau is sprake van kennisdeling.

De komende periode wil de school zich ook internationaal oriënteren. Daartoe zijn er contacten met een school in Polen. Vanuit het bestuur wordt dit initiatief van harte ondersteund en gefaciliteerd. Op daarvoor in aanmerking komende platforms als congressen en symposia is de school aanwezig om kennis te delen en belangstellenden te informeren.

Uiteraard heeft deze vernieuwing tijd nodig gehad om iedereen mee te krijgen in de toepassing en mee te doen in de vernieuwingen. Nu zijn, mede door de aanpak van de directie en de iCoach, alle teamleden enthousiast. Nieuwe teamleden worden direct meegenomen in de ontwikkeling en de ervaring leert dat zij al snel net zo enthousiast zijn als de anderen. Het geeft aan dat de meerwaarde van het gebruik van ict direct zichtbaar en voelbaar is voor de leerkracht en leerling. De belangstelling om de opleiding tot iCoach te gaan doen is groot.

De school geeft belangstellenden alle ruimte om te profiteren van de ervaringen van de school.

Op het terrein van het zich profileren als voorbeeld voor andere scholen, en andere scholen uitdagen, zou de school zich nog actiever kunnen opstellen. Mogelijk ligt de bescheiden opstelling die de school kiest, ook tijdens de gesprekken die de juryleden voerden tijdens het bezoek, ten grondslag aan de aarzeling meer prominent dan tot nu toe in het voetlicht te treden.

Toekomstbestendigheid van het excellentieprofiel

De school heeft een toekomstbestendig excellentieprofiel.

Waarborging duurzaamheid

“De door ons genoemde vakken als horeca, zorg en welzijn, gymnastiek en taal en rekenen vormen slechts een begin van de ict-ontwikkeling. Uiteindelijk zal het als een in de vijver gegooid steen het gehele onderwijs van onze school beroeren. Het gebruik van de middelen en de toepassingen van de methodiek zullen verruimd worden naar alle lesgebieden. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan taal, sociale en werknemersvaardigheden, maar ook aan praktijkvakken als schoonmaak, groenvoorziening en winkeltheorie.

De school is in de greep van de maatschappelijke trends. Deze laten namelijk zien dat ict en technologie een steeds grotere rol zullen vervullen; wij moeten en willen hierbij aan blijven sluiten om de kwaliteit van ons onderwijs op peil te houden en de mogelijkheden voor onze leerlingen om maatschappelijk te kunnen participeren te vergroten. OCNB zal door blijvende professionalisering, het proces van evalueren, bijstellen en borgen het proces beschrijven.”

Bevindingen jury toekomstbestendigheid

Het profiel heeft op dit moment nog betrekking op een beperkt aantal vakken. De drang om het profiel te verbreden is binnen het team aanwezig en de iCoaches stimuleren dit ook. Vanuit het bestuur ondersteunt de manager ict deze ontwikkeling en is faciliterend daarin.

Het gebruik van ict is inmiddels zo ingeburgerd dat er sprake is van een onomkeerbare situatie.

Juist vanuit het besef dat de ict-technologie een steeds grotere rol zal vervullen in de samenleving, wil de school blijvend aansluiting hierbij zoeken om op een verantwoorde manier op de toekomst te zijn voorbereid zowel voor de leerlingen als voor de school zelf.

De school neemt zeer regelmatig deel aan projecten van gemeentelijke of landelijke initiatieven met het oog op versterking van de eigen ontwikkeling en ze schuwt niet om aanvragen te doen die in eerste instantie niet voor het speciaal onderwijs zijn bedacht. Met het bestuur wordt steeds gekeken naar de duurzaamheid, zodat ook na het beëindigen van zo'n project er voortgang kan plaatsvinden van de vernieuwing of verandering.

Een nieuw project moet ook goed aansluiten op de algemene ontwikkeling in de school.

Het project Kunsthelden, geïnitieerd door de gemeente, wordt met twee onderdelen, dans en film, op zaterdag in de school gerealiseerd, omdat met name het onderdeel film goed aansluit bij de behoefte om de reflectie van emoties in filmbeelden te versterken. Het initiatief is ook goed voor het professionaliseren van het maken van de instructiefilmpjes.

Er wordt nauwkeurig gekeken naar de mogelijkheden van het moment, maar ook

rekening gehouden met de duurzaamheid van de projecten en de aansluiting op voorgaande projecten. Met name de steun van het bestuur en de samenwerking met de andere scholen geven vertrouwen in de toekomst.

4. Bijlage

Procedure traject Excellente Scholen

Al meer dan 340 scholen hebben in de afgelopen jaren deelgenomen aan het traject Excellente

Scholen. Zij meldden zich aan bij de jury Excellente Scholen, omdat zij het predicaat zien als een vorm van erkenning en waardering voor hun prestaties, en ook als een uitdaging om hun onderwijs voortdurend tegen het licht te houden en verder te ontwikkelen.

Het traject Excellente Scholen kent de volgende fasen:

- aanmeldingsperiode
- onderzoek naar onderwijskwaliteit door de inspectie
- dialoog
- jurybezoek
- rapportage en beoordeling
- uitreiking predicaat

Onderzoek naar het excellentieprofiel door de jury

Het excellentieprofiel – datgene waar de school in uitblinkt – heeft sinds 2015 een centrale plaats gekregen in de beoordeling van excellentie. De jury kijkt hier in de beoordeling primair naar. Naast onderwijs van goede kwaliteit, die beoordeeld wordt door de inspectie, is een aantoonbaar excellentieprofiel voorwaardelijk voor deelname aan het traject Excellente Scholen.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de volgende onderdelen:

- excellentieprofiel van de school
- aanpak
- resultaten
- evaluatie en borging
- ontwikkeling
- externe gerichtheid
- duurzaamheid

Zelfevaluatie onderwijskwaliteit school

Het aanmeldformulier bestaat uit twee delen, namelijk een deel waarin de school het excellentieprofiel beschrijft, en een zelfevaluatie van de onderwijskwaliteit van de school. De zelfevaluatie is gebaseerd op het concept waarderingskader 2017.

We definiëren onderwijskwaliteit als het geheel van de prestaties van de school, met uitzondering van financieel beheer. Het laatste gebied wordt als voorwaardelijk gezien voor (het voortbestaan van) de kwaliteit. Financieel beheer is daarom niet opgenomen in deze zelfevaluatie.

Het waarderingskader beschrijft per kwaliteitsgebied een aantal standaarden. Elke standaard is van een uitwerking voorzien. Hierin wordt onderscheid gemaakt in wettelijke standaarden en kwaliteitseisen. De school heeft zichzelf beoordeeld op de standaarden en deze beoordeling van een toelichting voorzien. Zie voor meer informatie over de waarderingskaders:

<http://www.onderwijsinspectie.nl/toezicht/vernieuwing-in-het-toezicht>.

Let op: de zelfevaluatie is - net zoals de beschrijving van het excellentieprofiel - integraal overgenomen, dit zijn de woorden van de school.

1. Onderwijsresultaten

1.1 Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen resultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

Uitwerking

De school bereikt met haar leerlingen in minimaal 75 procent van de gevallen dat zij aan het eind van de schoolloopbaan het benodigde niveau voor de uitstroombestemming uit het ontwikkelingsperspectief hebben bereikt. De in de ontwikkelingsperspectieven geformuleerde uitstroombestemmingen zijn passend bij het niveau van de leerlingen. De school stelt hiervoor een norm naar niveau en tijdsduur.

De school heeft de kenmerken van haar leerlingenpopulatie in beeld en heeft op basis hiervan verwachtingen over het niveau dat de leerlingen kunnen bereiken rondom cognitieve resultaten. De doelen voor cognitieve leerresultaten die de school stelt, passen bij de kenmerken van haar leerlingen en zijn ambitieus. De school laat zien dat de doelen gerealiseerd worden.

De school onderneemt in samenwerking met de leerling en eventueel zijn ouders activiteiten om voor de leerling een plek in een passende uitstroombestemming te verwerven.

NB De inspectie beschikt al over deze gegevens, deze hoeven niet aangeleverd te worden.

Eventueel licht de school deze resultaten nader toe

“De door ons genoemde vakken vormen slechts een begin van de ict-ontwikkeling. Uiteindelijk zal het als een in de vijver gegooide steen het gehele onderwijs van onze school beroeren. Het gebruik van de middelen en de toepassingen van de methodiek zal verruimd worden naar alle lesgebieden. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan taal, sociale en werknemersvaardigheden, maar ook aan praktijkvakken als zorg en welzijn, groenvoorziening en winkeltheorie.

De school is in de greep van de maatschappelijke trends. Deze laten namelijk zien dat ict en technologie een steeds grotere rol zullen vervullen; wij moeten en willen hierbij aan blijven sluiten. OCNB zal door blijvende professionalisering, het proces van evalueren, bijstellen en borgen het proces beschrijven.”

Context van de school

De (bijzondere) omstandigheden waaronder een school haar werk doet, kunnen invloed hebben op de keuzes die een school heeft gemaakt en op de resultaten die een school met de leerlingen behaalt. We denken bijvoorbeeld aan de samenstelling en de omvang van de leerlingenpopulatie van een school.

Indien er dergelijke bijzondere omstandigheden op de school aanwezig zijn, die van invloed zijn op de resultaten die de school met de leerlingen behaalt, wordt dat hier aangegeven

Ja

Op deze wijze houdt de school rekening met deze omstandigheden

“Dit jaar zal onze school samengaan met een andere locatie van het voortgezet speciaal

onderwijs van Orion. Er zullen zo'n 30 leerlingen ingevoegd dienen te worden, die over het algemeen het uitstroomprofiel arbeid hebben en gedragsmatig wat meer 'acting out'-gedrag laten zien dan de huidige populatie. Dit betekent een aanpassing van de schoolstandaard."

1.2 Sociale en Maatschappelijke competenties

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de gestelde norm.

Uitwerking

De school volgt alle leerlingen op het gebied van het verwerven van sociale en maatschappelijke competenties gedurende hun schoolperiode. De leerlingen verlaten de school met sociale en maatschappelijke competenties die passen bij de kenmerken van de leerlingenpopulatie. De school heeft de kenmerken van haar leerlingenpopulatie in beeld en heeft op basis hiervan reële verwachtingen over het niveau dat de leerlingen kunnen bereiken. Deze verwachtingen toetst zij aan de groei die de leerlingen gedurende de schoolperiode doormaken. Daarmee kan de school aantonen dat zij op dit gebied uit haar leerlingen haalt wat erin zit.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Voldoende

Toelichting oordeel zicht op sociale en maatschappelijke competenties

“De leerlingen worden gedurende hun gehele schoolloopbaan gecoacht in het tonen van gewenst gedrag, het ontwikkelen van de sociale competenties. Daarnaast wordt met behulp van het vak burgerschap geleerd wat er in de maatschappij verwacht wordt van een burger. Op dit moment is het nog zoeken naar een goede aanpak van met name het vak burgerschap en dan vooral voor de wat lager functionerende leerlingen. Daarbij stellen we ons steeds de vraag: wat is voor hen behapbaar. Op dit moment werken wij met de methode Stip. Voor de hoog functionerende leerlingen werken wij met de methode Deviant.”

1.3 Vervolgsucces

De bestemming van de leerlingen na het verlaten van de school is bekend en voldoet ten minste aan de verwachtingen van de school.

Uitwerking

De school heeft het uitstroomniveau van haar leerlingenpopulatie in kaart gebracht en heeft op basis hiervan verwachtingen over de vervolgoopbaan van de leerlingen. De school beschikt over toereikende gegevens over het vervolg van de loopbaan van leerlingen die de school verlaten hebben. Het vervolgsucces voldoet ten minste aan de verwachtingen van de school. De school analyseert deze gegevens en betreft deze bij de kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel zicht op vervolgsucces

“De school is de laatste drie jaar bezig om de uitstroom van de leerlingen goed in kaart te brengen. Het doel is om na te gaan of de leerstof effectief is geweest en wij de leerlingen juiste tools hebben aangeboden. Daarnaast volgen wij de eenmaal uitgestroomde leerlingen nog eens twee jaar, om te evalueren of wij de juiste inschatting hebben gemaakt. Tevens bieden onze arbeids- en stagecoördinatoren nog regelmatig ondersteuning bij het op de rails houden van oud-leerlingen, of hen terug op het spoor zetten.

In 2012-2014 stroomden in vergelijking met de schoolstandaard meer leerlingen uit naar activiteitsgerichte dagbesteding en minder naar begeleid werk. De school past zijn standaard nog niet aan, omdat er dit schooljaar zo'n 30 leerlingen zullen instromen vanuit de andere vestiging in Noord, die als uitstroomperspectief begeleid werken hebben.”

2. Onderwijsproces

2.1 Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op hun vervolgbestemming en de samenleving.

Uitwerking

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Voor het vso-uitstroomprofiel vervolgonderwijs is het aanbod dekkend voor de examenprogramma's. Binnen de kaders van de wet maken de leraren keuzes in het aanbod, waardoor zij dit afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. Het aanbod bereidt de leerlingen voor op de vervolgbestemming. De school heeft bovendien een aanbod voor taal en rekenen dat is afgestemd op de referentieniveaus en dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren verbreden of verdiepen het aanbod afhankelijk van de kenmerken van de leerlingenpopulatie. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

De leraren verdelen de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen en geven de leerlingen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken.

Het aanbod is eigentijds en stimulerend. Bovendien is het gericht op talentontwikkeling, door bijvoorbeeld het aanbieden van een extra curriculum.

De leraren richten de lokalen aantrekkelijk en uitdagend in, waarbij zij rekening houden met de ontwikkelingsfase en de kenmerken van de leerlingen.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Voldoende

Toelichting oordeel aanbod

“Op dit moment ontwikkelt de school zich meer richting de praktische vaardigheden (21st Century Skills). Waar we in het verleden nog heel erg bezig waren met de leervakken als taal en rekenen (soms wel tot het 20e jaar aan toe werd geprobeerd een leerling over het tiental te laten optellen), richten we ons nu steeds meer op de praktijk, omdat dat is wat de maatschappij van onze leerlingen vraagt. Vanaf het 15e jaar, na een assessment, wordt de blik steeds meer gericht op de praktische vorming via praktijkopleidingen. Daarnaast wordt gewerkt met de methodiek van Zedemo, om motorische vaardigheden te verbeteren, de concentratie en het werktempo op te schroeven. Ten slotte spelen de stages een onmisbare rol bij het voorbereiden van de leerlingen op dagbesteding en arbeid. De stages beginnen eerst intern, vervolgens in groepsstages extern en uiteindelijk (voor wie het aankan) individueel op een externe plek.”

2.2 Zicht op ontwikkeling

De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

Uitwerking

De school verzamelt systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. Voor de kennisgebieden taal en rekenen/wiskunde gebeurt dit met genormeerde toetsen. De school stelt bij de start van het onderwijs op basis van alle gegevens een passend ontwikkelingsperspectief voor elke leerling op dat sturing geeft aan het plannen en volgen van de ontwikkeling van de leerlingen.

Daarnaast verzamelt de school systematisch informatie over de voortgang in de ontwikkeling met behulp van toetsen, observaties, leerlingenwerk, gesprekken en (zelf)rapportages.

De leraren gebruiken deze informatie om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen, om hiaten of voorsprongen te signaleren en om te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak van evalueren, analyseren, plannen, uitvoeren en weer evalueren. Deze signalering en analyses maken het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Bovendien gaat zij na wat bijvoorbeeld nodig is om eventuele achterstanden bij leerlingen te verhelpen.

De school gebruikt de informatie over haar leerlingen om het onderwijsaanbod aan te passen aan de specifieke onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om beter het onderwijsprogramma te kunnen doorlopen.

Voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften is er extra ondersteuning in zowel de cognitieve als de motorische als de sociale ontwikkeling. De extra ondersteuning is gericht op het realiseren van het ontwikkelingsperspectief. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning voor die leerlingen het gewenste effect heeft en stelt zo nodig bij.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Voldoende

Toelichting oordeel zicht op ontwikkeling

“Voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften is er extra ondersteuning in zowel de cognitieve, de motorische als de sociale ontwikkeling. De extra ondersteuning is gericht op het realiseren van het ontwikkelingsperspectief. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning voor die leerlingen het gewenste effect heeft en stelt zo nodig bij. Dit doen wij op zowel individueel, groeps-, als schoolniveau.

De cognitieve ontwikkeling versterken wij via individuele ondersteuning of het werken in kleine groepjes dit gebeurt door de leerkracht zelf en door een leerkrachtondersteuner. De motorische ontwikkeling vindt wat betreft de meer grovere motoriek veelal plaats tijdens de gymlessen en wat betreft de fijne motoriek gebeurt dit bij de creatieve vakken, maar ook bij de Zedemo-lessen.”

2.3 Didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

Uitwerking

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben. Zij zorgen ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau van leerlingen. De aangeboden leerstof is logisch opgebouwd binnen een reeks van lessen alsook binnen één les. Door middel van geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert de leraar het onderwijsaanbod zodanig dat de leerling het zich eigen kan maken.

Het orthopedagogisch leerklimaat maakt het leren mogelijk: leerlingen zijn actief en betrokken.

De leraren stemmen de instructies, opdrachten en onderwijstijd af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen.

De leraren hebben hoge verwachtingen van hun leerlingen en concretiseren dat door doelen voor hun leerlingen te stellen. De leraren stimuleren een brede ontwikkeling bij hun leerlingen. De lessen zijn zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de behoeften/kenmerken van leerlingen. De leraren gaan actief na of leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen gehaald hebben. Zij geven leerlingen feedback op hun leerproces en bespreken met hen wat nodig is om hun doelstelling te halen.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Voldoende

Toelichting oordeel didactisch handelen

“De leerkrachten werken de laatste twee jaar volgens het ADI-lesmodel.

De kwaliteit van het leerkrachthandelen meten wij cyclisch aan de hand van de kijkwijzer van het KVA.

Leerlingen werken aan de gestelde doelen, en leerlingen reflecteren op de gestelde doelen.

De komende drie jaar is de school een samenwerkingsverband met de UvA aangegaan. Op basis van vragenlijsten voor leerlingen en leerkrachten zal een beeld worden gevormd van het leer- en leefklimaat in de groep en aan de hand van de uitslag zal via observaties en gesprekken getracht worden indien nodig deze zaken te verbeteren.”

2.4 Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

Uitwerking

De school realiseert minimaal de wettelijk verplichte onderwijstijd. Dit betekent dat zij voldoende tijd heeft geprogrammeerd. De school verdeelt de tijd zodanig over de vakken dat leerlingen in staat zijn het onderwijsprogramma tot zich te nemen. De verdeling van de onderwijstijd past bij de uitstroomprofielen van de school. Bovendien weet de leraar de geplande onderwijstijd effectief te benutten door een efficiënte lesuitvoering. De school heeft een effectief beleid om lesuitval of verzuim van leerlingen tegen te gaan.

De school heeft regels opgesteld over het gebruik van de onderwijstijd. De school ziet toe op de naleving van deze schoolregels door leraren en leerlingen aan te spreken op de regels.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel onderwijstijd

“De school heeft een sluitende registratie wat betreft verzuim en daarnaast is het verzuim bij onze leerlingen sowieso al gering, mede omdat een groot deel van de populatie met aangepast vervoer gebracht en gehaald wordt.

De wettelijke schooltijd wordt volledig besteed en de onderwijstijd zoals die dagelijks door de leerkrachten wordt besteed is eveneens volgens de norm.”

2.5 Samenwerking

De school werkt samen met partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven.

Uitwerking

De school werkt samen met de andere scholen in het samenwerkingsverband passend onderwijs. De school voert overleg met andere scholen in de gemeente en met de gemeente zelf over het bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen, het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie en over inschrijvings- en toelatingsprocedures. De school levert gegevens over voortijdig schoolverlaters aan de gemeente (art. 162b WEC). Instellingen met een landelijke functie (cluster 1 en 2) verzorgen niet alleen onderwijs, maar dragen daarnaast actief bij aan de begeleiding van leerlingen in het regulier onderwijs door middel van de ambulante begeleiding.

De school ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en stemt haar ouderbeleid daarop af. Aan het eind van de schoolperiode en bij tussentijds vertrek van kinderen informeert ze de ouders en het vervolgonderwijs over de ontwikkeling van de leerlingen. Scholen die samenwerken met voorzieningen voor jeugdhulpverlening voeren een actief beleid gericht op afstemming om de doelstellingen te realiseren. Daarbij is het onderwijs een gelijkwaardige partner in de samenwerking.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel samenwerking

“Er is een goede samenwerking met ten eerste de scholen die tezamen het Orion College vormen. Daarnaast is er een regelmatig terugkerend overleg met alle scholen in het voortgezet onderwijs binnen Amsterdam Noord. Ten derde gaat onze intaker regelmatig op bezoek bij de toeleverende scholen, dat zijn naast so-scholen ook scholen in het speciaal basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Dit netwerk bestaat uit zo’n twintig verschillende scholen. Op een aantal daarvan worden in het vroege voorjaar ook presentaties aan ouders gegeven van wie het kind naar onze school zal worden verwezen.

De school kent nu koffieochtenden en theemiddagen voor ouders, waar de directeur, teamleider en zorgcoördinator aanschuiven. Iedere jaar kent een of meer thema’s. Er is contact gezocht met Happy2Move om tweemaal per week naschoolse behandeltrainingen te verzorgen in school. Dit kan elk moment starten.

De samenwerking met de zorgteams is door de zorgcoördinator goed opgepakt. Zij werkt samen met verschillende hulpverleningsinstanties. Daarnaast is er een ouder- en kindadviseur verbonden aan de school, die verbinding maakt met de verschillende ouder- en kindteams uit Amsterdam. De ouder- en kindadviseur pakt lichte opvoedingsvragen op. Binnenkort zal ook een Atos-medewerker (voor ambulante begeleiding thuis en op school) starten op de school. Die is er voor complexere problematiek.

De GZ-psycholoog en intaker heeft een goed netwerk van collega- en toeleverende scholen om zich heen verzameld. Tevens zijn de contacten met het samenwerkingsverband van Amsterdam heel intensief.”

2.6 Praktijkvorming/stage

De voorbereiding op en de uitvoering en begeleiding van de praktijkvorming is doeltreffend.

Uitwerking

De stage draagt bij aan de geplande leeractiviteiten. De school begeleidt de leerling bij de voorbereiding en bij de keuze van een stageplek die past bij de uitstroombestemming van de leerling en stelt hiervoor de vereiste stage-overeenkomst op. De begeleiding en beoordeling verlopen op de afgesproken wijze en de school is op de hoogte van het functioneren van de leerling op de stageplek. De organisatie begeleidt de leerling op de afgesproken wijze. Periodiek vindt er overleg plaats tussen organisatie, school en leerling. De school volgt de voortgang van de leerling en stuurt zo nodig bij.

De leerling en de ontvangende organisatie ontvangen tijdig informatie over de inrichting van de praktijkvorming en de eisen die daaraan worden gesteld. De school begeleidt de leerling bij de voorbereiding en bij de keuze van een passende organisatie.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel praktijkvorming/stage

“Het Orion College, vijf locaties, kent tegenwoordig de Werkstraat als coördinerend bureau. Binnen de Werkstraat worden de stages centraal geregeld. Op deze manier zijn onze krachten gebundeld en kan er gebruik worden gemaakt van een groter netwerk. Hierdoor kunnen groepsstages beter worden gevuld en hebben de individuele scholen de keuze uit meer stageplekken. Daarnaast wordt het administratieve gedeelte uitbesteed aan een centraal bureau met kennis van zaken. De samenwerking met Cordaan als externe partner.”

2.7 Toetsing en afsluiting

De toetsing en afsluiting verlopen zorgvuldig.

Uitwerking

De school waarborgt gedurende en aan het einde van de schoolloopbaan de kwaliteit van de toetsafname.

Tijdens de schoolperiode maken de leerlingen toetsen van het leerlingvolgsysteem.

De leraren nemen de toetsen af conform de voorschriften.

Ouders worden geïnformeerd over de vorderingen van de leerlingen.

De school volgt een zorgvuldige procedure bij het bepalen van het advies voor vervolgonderwijs.

Voor leerlingen in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs informeert de school de leerlingen over de toetsing middels een programma van toetsing en afsluiting.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Voldoende

Toelichting oordeel toetsing en afsluiting

“Op onze school is er geen sprake van verwijzing van leerlingen naar het vervolgonderwijs.

Elk jaar worden onze leerlingen getoetst met methodegebonden en Cotangenormeerde toetsen. Hiervoor hebben wij een toetsprotocol opgezet. De toetsresultaten worden afgezet tegen de schoolstandaarden van OCNB. Tijdens de evaluatie worden deze resultaten besproken en worden leerdoelen voor de leerlingen opgesteld. Deze doelen worden opgenomen in het ontwikkelingsperspectief van de leerlingen.”

3. Schoolklimaat

3.1 Veiligheid

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Uitwerking

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor de veiligheid van de school en haar omgeving voor alle leerlingen. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. Dit is zichtbaar doordat leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel respectvol en betrokken met elkaar omgaan. Er is geen sprake van stelselmatige strijdigheid met basiswaarden in de uitingen van leerlingen.

De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. De school heeft een coördinator met taken ten aanzien van het beleid tegen pesten, die fungeert als aanspreekpunt in het geval van pesten. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel veiligheid

“Het schoolklimaat is uitgesproken goed; bij het laatste onderzoek uit het voorjaar van 2015 kreeg de school van zowel leerlingen als teamleden een ruime 8.”

De school gebruikt wel of geen instrument om de veiligheid van leerlingen in beeld te brengen

Ja

Indien ja: naam van het instrument dat gebruikt wordt om de veiligheid van leerlingen in beeld te brengen

“Schoolklimaatvragenlijst, ontwikkeld door UvA en HL.” “Schoolklimaatvragenlijst, ontwikkeld door UvA en HL.”

De resultaten van de twee meest recente metingen en wanneer deze metingen hebben plaatsgevonden.

“Het schoolklimaatonderzoek van de UvA

In samenwerking met onze school heeft de UvA een onderzoek afgenomen bij leerlingen, leerkrachten en ouders. De uitkomst van het onderzoek geeft een beeld hoe het team tegen de school, het werk en de schoolleiding aankijkt en op basis daarvan kan, waar dat noodzakelijk is, een verandertraject wordt ingezet. Een traject dat ten goede komt aan het werkklimaat binnen school en dus ten voordele is van de leerlingen en het team.

3.2 Ondersteunend en stimulerend Schoolklimaat

De school kent een ondersteunend en stimulerend klimaat.

Uitwerking

Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarbij alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. De binnen- en buitenruimten van de school dragen bij aan een positieve en sociaal veilige leeromgeving. Voor alle leerlingen is een leraar beschikbaar die hun ontwikkeling volgt en aanspreekpunt is bij problemen ('mentor').

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch en didactisch klimaat. Er heerst een sfeer binnen de school waarin leerlingen worden uitgedaagd hun talenten te ontplooiën. Leraren herkennen tijdig talent en zijn bereid en in staat om flexibele onderwijsprogramma's en individuele trajecten uit te voeren voor deze leerlingen.

Het klimaat is gericht op het leveren van prestaties. Leerlingen waarderen elkaar om goede prestaties. Resultaten van leerlingen die iets extra's doen worden zichtbaar gemaakt.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel schoolklimaat

"De school staat bij zowel leerlingen, teamleden, ouders als externen bekend om het goede schoolklimaat. Dit blijkt niet alleen uit tevredenheidsonderzoeken. Iedere keer als er ouders, voogden, collega's de school bezoeken, krijgen wij te horen dat er zo'n prettige sfeer heerst. Vanuit andere Orion-scholen komen er ook regelmatig verzoeken om op OCNB te mogen komen werken."

4. Kwaliteitszorg en Ambitie

4.1 Doelen, evaluatie en verbetering

Het bestuur en zijn scholen/opleidingen hebben vanuit hun maatschappelijke opdracht doelen geformuleerd, evalueren regelmatig en systematisch de realisatie van die doelen en verbeteren op basis daarvan het onderwijs.

Uitwerking

De school heeft in haar schoolplan de eigen opdrachten voor het onderwijs omschreven. Ook heeft zij aangegeven hoe zij de kwaliteit bewaakt. Dit omvat de voortgang van de ontwikkeling van leerlingen en de afstemming van het onderwijs op de ontwikkeling van leerlingen. Dit veronderstelt dat de school regelmatig evalueert wat de resultaten zijn van haar leerlingen én wat de kwaliteit is van het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren zoals de school dat heeft omschreven in het schoolplan. Op basis van de evaluaties neemt de school maatregelen ter verbetering van de kwaliteit.

Het kwaliteitsbeleid heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces, het schoolklimaat en pedagogisch-didactisch klimaat, het veiligheidsbeleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg.

De school heeft ambitieuze doelen voor zichzelf geformuleerd die passen bij haar maatschappelijke opdracht. Via een cyclisch werkend systeem van kwaliteitszorg evalueert zij alle doelstellingen uit haar schoolplan. Het omvat in ieder geval objectieve evaluaties over het schoolklimaat, het aanbod, het didactisch handelen en de afstemming. Hierbij betreft zij ook de tevredenheid van haar stakeholders. Op basis van deze evaluatie neemt zij planmatig en doelgericht maatregelen ter verbetering.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel evaluatie en verbetering

“De afgelopen drie jaar heeft Orion deelgenomen aan een OGW-verbetertraject vanuit het CED. Het opbrengstgericht werken heeft drie jaar lang centraal gestaan. In die drie jaar lag de focus op drie elementen van ons onderwijs: de inhoud, de zorg en de professionalisering. Door het volgen van dit traject heeft onze school een grote verbeteringslag geslagen. Het team is geprofessionaliseerd in de volgende opbrengstgerichte (4D-)stappen: data, duiden, doelen, doen. Dit ziet er als volgt uit:

Data

Stap 1: data verzamelen

A) verzamelen van data over leerlingresultaten: vanuit analyse van de schoolopbrengsten/leerlingresultaten wordt een verbetertraject gekozen.

B) verzamelen van data over de leerkrachtvaardigheden: er wordt een aantal (relevante) leerkrachtvaardigheden omgezet in meetbare aspecten.

Duiden

Stap 2: het analyseren van leerkrachtvaardigheden

Vastgesteld wordt of de leraren voldoen aan de basiscompetenties. Welke vaardigheden ontbreken en zijn van significante waarde voor het verhogen van het effect van het onderwijs op de leerlingresultaten?

Vanuit deze analyse kunnen ‘standaarden’ voor de leerkrachtvaardigheden geformuleerd worden en de resultaten kunnen vergeleken worden met de landelijke geformuleerde

bekwaamheidseisen.

Doelen

Stap 3: binnen het concept van 4D vanuit de verzamelde data doelgericht en gedifferentieerd werken aan de vaardigheden van leerkrachten. Er worden 'smart' omschreven tussendoelen en einddoelen geformuleerd in een tijdpad. In een professionaliseringsplan (vergelijk groepsplan voor leerlingen) worden doelen voor het hele team opgesteld en worden de activiteiten in (scholing en begeleiding) in arrangementen beschreven.

Stap 3.1: naast een teamplan schrijft iedere leraar een leerplan. In dit individueel leerplan beschrijft de leraar de eigen leerdoelen en de activiteiten die hij/zij inzet om die doelen te halen. De persoonlijke leerdoelen zijn gerelateerd aan de teamdoelen en de streefdoelen van het hele traject.

Doen

Stap 4: uitvoeren van het plan van aanpak; aan de slag met het realiseren van de doelen op het gebied van de leerkrachtvaardigheden.

Data

Stap 1: met een tussenmeting of eindmeting worden opnieuw data verzameld over de leerlingresultaten en de leerkrachtvaardigheden.

Duiden

Stap 2: de data wordt geanalyseerd.

Zijn de doelen gehaald, dan kiest men een volgend verbeterpunt.

Zijn de doelen niet gehaald, dan gaat men door met de verbetering.

De school heeft een document ontwikkeld waarin beschreven staat welke gesprekkencyclus wij jaarlijkse doorlopen. Hierin zijn de volgende gespreksmomenten in de tijd vastgelegd: ontwikkelingsperspectiefgesprekken, commissie voor de begeleiding, multidisciplinair overleg, groepsgesprekken, leerlingbesprekingen met leerkrachten en de terugkoppeling met het managementteam."

Tevredenheidsonderzoeken die recent (2014-2016) zijn uitgevoerd op de school

Medewerkerstevredenheid	Ja
Oudertevredenheid	Nee
Leerlingtevredenheid	Ja

Jaar van afname, aantal respondenten en de gemiddelde scores (in cijfers) van de laatst afgenomen onderzoeken

	Jaar	Aantal respondenten	Gemiddelde van de school	Landelijke benchmark
Medewerkerstevredenheid	2015	14	Ondersteuning die leerlingen krijgen: 8.1 Leren van vaardigheden: 7.6 Sfeer op school: 8.6 Structuur op school: 7.2 Flexibiliteit: 7.8	

Oudertevredenheid
Leerlingtevredenheid

2015

50

Afwezigheid
repressie: 7.1
Veiligheid
voor lln: 8.6
Veiligheid
voor
docenten: 8.4

Veiligheid op
school: 8.7.
Wat leer je
hier: 7.9 Sfeer
in de klas: 7.9
Eerlijkheid in
de klas: 6.9
Eerlijkheid
van regels: 8.4
Veiligheid op
school: 8.7

4.2 Structuur en Cultuur

Het bestuur en zijn scholen/opleidingen hebben een heldere organisatie- en beslissingsstructuur, kennen een professionele kwaliteitscultuur en functioneren transparant en integer.

Uitwerking

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. De bekwaamheid van het personeel wordt onderhouden, rekening houdend met gestelde bekwaamheidseisen en beroepsprofielen en behaalde resultaten bij de leerlingen.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Leraren en andere betrokkenen bij de opleiding werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen.

De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen. Externe belanghebbenden ervaren dit ook zo.

Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Voldoende

Toelichting oordeel structuur en cultuur

“Het bestuur en de schoolleiding zijn het duidelijk eens over de toekomst van ons onderwijs en de weg waarlangs gelopen moet worden. Stichting Orion is de laatste jaren echter ook getroffen door een terugloop in leerlingaantallen en dat betekent dat er mensen hebben moeten afvloeien en dat er ook nu nog mensen zijn wier baan niet zeker is. Dit scenario heeft invloed op de sfeer in de school. Voor de voortdurende verbetering van en de professionaliteit van de leerkrachten voeren wij gesprekken volgens de digitale gesprekkencyclus. In deze cyclus worden de competenties van de leerkrachtvaardigheden bijgehouden.”

4.3 Verantwoording en Dialoog

Het bestuur en zijn scholen/opleidingen leggen intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten en voeren daarover actief een dialoog.

Uitwerking

De school rapporteert regelmatig (in ieder geval in de schoolgids en het jaarverslag) over haar doelen en onderwijsprestaties en onderwijskundige ontwikkelingen. Zij rapporteert over de bevindingen voortkomend uit het stelsel van kwaliteitszorg en over de getroffen verbetermaatregelen.

De school betreft interne en externe belanghebbenden bij de ontwikkeling van haar beleid, en bespreekt regelmatig haar ambities en de resultaten die ze behaalt. De school stimuleert deze partijen betrokkenheid en inzet te tonen bij het realiseren van haar ambities en doelen. Daarnaast staat de school open voor wensen en voorstellen van interne en externe belanghebbenden en neemt zij deze aantoonbaar serieus.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel verantwoording en dialoog

“Naast de gebruikelijke beleidsdocumenten die deel uitmaken van onze kwaliteitscyclus besteden wij ook veel aandacht aan de dialoog met de ouders van onze leerlingen. Voorbeelden hiervan zijn: de ontwikkelingsperspectiefgesprekken, de koffieochtenden en themmiddagen. Deze zijn bedoeld om ouders te betrekken en tevens te informeren over het innovatieproject. In een interactieve workshop krijgen zij de mogelijkheid te ervaren hoe wij de ict-hulpmiddelen inzetten. De laatste themmiddag van 21 april aanstaande staat in het teken van het evalueren van de schoolgids en relevante documenten. Deze aanbevelingen worden desgewenst meegenomen in de gids 2016/2017.”

Inspectie van het Onderwijs

Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
t-algemeen 088 6696000
T-LOKET 088 6696060

E-mail: excellentescholen@onderwijsinspectie.nl
www.excellentescholen.nl

